

مَوْعِظَةٌ مَوْعُظٌ (1) فَمَادَا تَعْقِدُ الْبَنَاتُ (2) مَا رَسُولُ اللَّهِ قَالَ: أَوْصِيكُمْ بِقُرْبَى اللَّهِ وَالسُّنَّةِ وَالطَّاعَةِ وَإِنَّ عَبْدًا حَسْبِيًّا (3) فَإِنَّهُ مَنْ يَعْمَلْ مِنْكُمْ تَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا (4) وَإِلَّا كَرِهَ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّهَا ضَلَالَةٌ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَلْبُهُ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ عَصُوا عَلَيَّهَا بِالْأَوَّجِدِ (5).

pler korktu. Bir adam: Şüphesiz bu, veda eden birinin vaazıdır⁽¹⁾; bize ne emirsin, ya Resulallah, dedi⁽²⁾? O da: Size Allah'tan korkmanızı, emrini dinlemenizi ve itaat etmenizi tavsiye ederim, ister ki başınızda Habeşli bir köle un⁽³⁾. Çünkü içinizden kim yaşarsa, çok ihtilaflar görecektir⁽⁴⁾. Sonradan an şeylerden uzak durun; çünkü onlar sapıklıktır. İçinizden kim böyle lere yetişirse, benim sünnetime ve doğru yoldan giden halifelerin sünnetine uysun, onlara azı dışlarınızla sarılın⁽⁵⁾ dedi.

عَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا الْفَقِينُ (1) أَحَدَكُمْ مَتَّكًا عَلَى أَرِيكِهِ (2) يَأْتِيهِ الْأَمْرُ مِنْ أَمْرِي (3) مِمَّا أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ لَا نَدْرِي مَا وَجَدْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ أَتَيْتَاهُ (4).

Ebu Rafi radiyallahu anh'ten, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir:

Sakin birinizi bulmayayım⁽¹⁾ süslü koltuğunun üzerinde yaslanmış vaziyette⁽²⁾; ona benim emrettiğim veya men ettiğim bir durum gelir⁽³⁾, o da: Biz meyiz, Allah'ın kitabında bulduğumuz şeye tabi oluruz, der⁽⁴⁾.

Dünyadan göçmesi yaklaşan.

Bize ne emredersin?

Başınıza bir köle amir olsa da.

Hilafet ve diğer şeylerde.

Nevaciz ağı dışları demektir. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in ve ondan sonraki halifelerinin sünnetine şiddetle sarılmaktan kinayedir.

Yani görmeyeyim, demektir; daha açıkçası, birinizi böyle görmeyeyim ve ondan böyle şey duymayayım, demektir.

Çeşitli süslerle bezenmiş koltuğunda otururken.

Arkadan gelen bunu açıklamaktadır.

Sahih hadistir: Ebu Davud, 4607; Tirmizî, 2676; İbn Mace, 44; Ahmed, Müsned, 4/126; Darîmî,

Sünen, 95; İbn Hibban, Sahih, 5; Elbanî, Sahih İrva, 2455. Onda olmayan şeye itibar etmeyiz.

Bu da bazı fırkaların görüşlerini haber vermektedir; mesela Haricîler ve Rafizîler gibi ki bunlar Kur'an'ın dışına sarıldılar; sünneti terk ettiler. Hâlbuki sünnet onun mücmelini açıklamakta,

müteşabihini izah etmekte ve ondan murat edilen şeyi ortaya koymaktadır. Hülâsa onlar haktan

şaşılar; çünkü sünnet çoktur. Biz ise onu almakla emrolunmuşuz, Allah Teala: "Resul size

ne verirse alın" (Haşr: 7) demiştir. Bir rivayet de şöyledir: Bilin ki bana kitap kadar ve ya-

nında bir misli verildi. Bilin ki yakında karını tok ve koltuğuna yaslanmış adam (bu onun bol

geçim dolayısıyla cahillik ve ahmaklığından doğan bölüğünden kinayedir) şöyle diyecek: Siz bu

Kur'an'dakine sarılın; onda bulduğunuz helâli helâli bilin, onda bulduğunuz haramı da haram bilin.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: افْتَرَقَتِ الْبُهَوْدُ عَلَى إِحْدَى أَوْ ثَلَاثِينَ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً (1) وَفَتَرَقَتِ النَّصَارَى عَلَى إِحْدَى أَوْ ثَلَاثِينَ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً (2) وَفَتَرَقَتِ أُمَّتِي (3) عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً زَادَ فِي رِوَايَةِ ثَنَايَ وَسَبْعُونَ فِي الثَّانِي (4) وَأَوَّاحِدَةً فِي الْحِجَّةِ وَهِيَ الْحَمَّاعَةُ (5). رَوَى الثَّلَاثَةَ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّرْمِذِيُّ (6).

Ebu Hureyre'den rivayet edilmiştir, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir:

Yahudiler yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldı⁽¹⁾. Hıristiyanlar da yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldı⁽²⁾, ümmetim de yetmiş üç fırkaya ayrıldı⁽³⁾. Bir rivayette şu ilave vardır. Yetmiş ikisi cehennemde⁽⁴⁾, biri de cennettedir, onlar da ehl-i sünnet velcemaattir⁽⁵⁾. Bu üç hadisi Ebu Davud ile Tirmizî rivayet etmiştir⁽⁶⁾.

وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: تَرَكْتُ فِيكُمْ أُمَّرِينَ لَنْ تَضَلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. رَوَاهُ الْإِمَامُ مَالِكٌ.

Yine ondan, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir:

Size iki şey bıraktım, onlara sarıldığınız sürece asla sapıtmazsınız: Allah'ın kitabı ile Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünneti⁽⁷⁾. İmam Malik rivayet etmiştir.

(1) Dinlerinde ayrıldılar.

(2) Yine dinlerinde ayrıldılar, bu fırkalar ve ihtilaflar her tarafta bellidir.

(3) Yani ayrılacaktır.

(4) Ebu Mansur et – Teymî şerhinde şöyle diyor: Bu kınanlar fırkalardan fıkhıdaki helâli ve haram

fırkalarını murat etmemiştir; çünkü onlar birbirlerini tekfir etmez. Bundan usulda ehl-i sünnet

velcemaate muhalefet eden fırkaları murat etmiştir, mesela tevhid, hayır ve şerrin takdiri, peygamberlik ve risaletin şartları, bazı ashabı tutmak gibi ki bunlar birbirlerini tekfir etmişlerdir.

Tevhit ilminde bu fırkalardan zikredilen şu altı fırkadır: Rafizîler, cehmîler, haruriler, mürcieler, kaderyeciler ve cebriyeler. Bunlar da kendi aralarında birçok dallara ayrılmışlardır.

(5) Sahih hadistir: Ebu Davud, 4596; Tirmizî, 2640; İbn Mace, 3991; Ahmed, Müsned, 2/332; İbn

Hibban, Sahih, 6247; Elbanî, Sahih, 203.

Bunlar toplanıp Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in ve ondan sonra halifelerinin yo-

lundan gidenlerdir. Bunlar Kur'an, hadis ve fıkıh ehlidirler. Ebu Davud bir rivayette şunu ilave

etmiştir: Ümmetimden öyle cemaatler çıkacaktır ki keyfilik içlerine işleyecektir, tıpkı kuduz

hastalığının insanın içine işleyip de bütün damarlarını sarması gibi. Sahih hadistir: Ebu Davud,

4597; Ahmed, Müsned, 4/102; Acurri, Şeriat, 18; Hakim, Müstedrek, 1/128, Elbanî, Sahih,

204. Bu ilave o fırkaları genel hatları ile anlatmaktadır; o da bid'at ve bozuk fikirlerin onları

sapıklık vadilerine götürmüş olup sanki kuduz köpek tarafından ısırılmış gibidirler. Kuduran

insan deli gibi olur, sudan korkar, öyle ki susuzluktan ölü. Allah'tan selamet dileriz.

(6) Sahih senetlerle.

(7) Sahih hadistir: Hakim, Müstedrek, 1/93; Malik, Muvatta', 1708, Elbanî, Sahihü'l camii, 2937.